

شرق

روزنامه

www.sharghdaily.ir

سه‌شنبه ۶ مهر ۱۴۰۰
۲۱ صفر ۱۴۴۳
۲۸ سپتامبر ۲۰۲۱

سال نوزدهم • شماره ۴۱۰۷ • ۱۲ صفحه

اذان ظهر تهران ۱۱:۵۵ • اذان مغرب ۱۸:۱۱

اذان صبح فردا ۴:۳۴ • طلوع آفتاب ۵:۵۸

fardashargh@gmail.com

روزنامه‌فروا

نور نوشت

پیاده‌روی جاماندگان اربعین حسینی از میدان امام حسین(ع) به مقصد حرم حضرت عبدالعظیم برگزار شد. عکس: مصطفی رودکی، میزان

زنان

بازشماری آرا، اکثریت پارلمان ایسلند را از زنان گرفت

بازشماری روز یکشنبه آرای انتخابات پارلمانی ایسلند نشان داد برخلاف نتایج اولیه اعلام‌شده در پایان انتخابات روز شنبه، ۳۰ کرسی از مجموع ۶۳ کرسی پارلمان نصیب نامزدهای زن شده و با وجود افزایش ۹.۵۲ درصدی سهم زنان، مردان همچنان ۵۲ درصد کرسی‌های پارلمان ایسلند را در اختیار خواهند داشت. نتایج اولیه انتخابات پارلمانی ایسلند که روز یکشنبه منتشر شد، نشان می‌داد ۳۳ نامزد زن

به پارلمان این کشور راه یافته‌اند و اکثریت کرسی‌های

آن را در اختیار گرفته‌اند؛ رخدادی بی‌سابقه در اروپا که در حال حاضر تنها در سه کشور رواندا، کوبا و

نیکاراگوئه به وقوع پیوسته است. در میان کشورهای اروپایی، بالاترین سهم زنان در پارلمان به ترتیب با ۴۷ و ۴۶ درصد متعلق به کشورهای سوئد و فنلاند است. ائتلاف حاکم بر ایسلند با جلب حمایت حزب راست میانه موفق شد برخلاف نظرسنجی‌ها پنج کرسی بیش از انتخابات سال ۲۰۱۷ به دست آورد تا تعداد کل کرسی‌های در اختیار نمایندگان عضو

همسایه‌ها

مصائب شیر در قفس

قادر باستانی
پژوهشگر ارتباطات و رسانه

اتمام پنج‌سال مدیریت آقای علی‌عسکری بر رسانه ملی، فرصتی است که به روند نزولی عملکرد سازمان صداوسیما نگاهی دوباره شود. اگرچه ایشان در مدیریت‌های مختلف اجرایی، منشأ اثر بود. در دوران سازندگی، مدیریت ایجاد و توسعه فروشگاه‌های دولتی رفاه را با موفقیت به انجام رساند و در بنگاه تعاون سپاه، اقدامات اقتصادی خوبی را دنبال کرد. اما صداوسیما در دوران این مدیر اجرایی، همان روزمرگی و افول مستمر را شاهد بود؛ علی عسکری سازمان را خوب اداره کرد و لایذ سیر نزولی رسانه ملی، به خاطر سیاست‌گذاری‌های بیرونی بود. شاید بتوان بزرگ‌ترین دستاورد آن را سازماندهی مجموعه ساترا برای جامه عمل پوشاندن به آرزوی سانسور محتوا در فضای مجازی دانست. البته شکست بزرگ در ایجاد و راهبری پیام‌رسان داخلی سروش هم به پای کارنامه رئیس صداوسیما نوشته شد.

مقایسه اجمالی بین صداوسیما و رسانه‌های بزرگ و معتبر بین‌المللی، تصویر واضح و مشخصی از ناکارآمدی نشان می‌دهد. ۵۰ هزار نیروی انسانی و سه هزار میلیارد تومان بودجه دولتی و درآمدهای نجومی دیگر از تبلیغات و بودجه‌های پیدا و پنهان، بستر آرمانی برای موفقیت رسانه ملی فراهم کرده اما باختن رقابت به شبکه‌های تلویزیونی فارسی‌زبان که با ۳۰ تا ۴۰ نفر نیرو و بودجه ناچیزی فعالیت می‌کنند و اثرگذار هستند، عمق شکست را نمایان می‌کند. انتظار نمی‌رود رفتن آقای علی‌عسکری از صداوسیما و آمدن آقای جبلی، تحول چندانی در روال ناموفق و غیرحرفه‌ای این سازمان بزرگ ایجاد کند، چون مصائب آن درون‌زا نیست بلکه برون‌زاست. افرادی که نقشه راه این رسانه راهبردی و بااهمیت را مشخص می‌کنند، در تصورات دهه ۵۰ گیر کرده‌اند. آنها فکر می‌کنند رسانه انقلابی، یعنی رسانه‌ای که صبح تا شام، شعار دهد و اجازه عرض اندام به هیچ گفتمان دیگری ندهد.

این مسیر ناصواب و اشتباه، کشور را از امکان داشتن رسانه بزرگ حرفه‌ای و تأثیرگذار بر مردم، مخصوصا نسل‌های جدید، محروم کرده، مرجعیت خبری را به رسانه‌های فارسی‌زبان خارج انتقال داده و کشور را در بزنگاه‌های تاریخی که نیاز به همبستگی ملی دارد، تنها گذاشته است. با کاهش تأثیرگذاری رسانه ملی، امید اجتماعی دچار خسارت شده و نوباوگان و جوانان، غالباً در ورطه‌ای متضاد با اهداف انقلاب افتاده‌اند. مشارکت سیاسی مردم در انتخابات، به کمترین حد تنزل یافته و امکان بسیج‌گری صداوسیما، از میان رفته است.

تاریخ به ما می‌گوید در طول دوران جنگ سرد، علاوه بر رقابت تسلیحاتی و ایدئولوژیک میان آمریکا و شوروی که توأم با موازنه قوای مبتنی بر بلوک‌بندی‌های آن دوره بود، غرب توانست با بهره‌مندی از برتری در تولیدات فرهنگی، قدرت نرم خود را از طریق جنگ رسانه‌ای و بازنمایی فرهنگی پیش برد و شاهد فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی باشد. این شکست از آنجا ناشی شد که ایدئولوژیست‌های کمونیست می‌گفتند

در یک جامعه سوسیالیستی، طبقه پرولتاریا، قدرت را در اختیار دارد و برای حفظ این قدرت، لازم است ابزار «تولید فکری» را نیز کنترل کند؛ بنابراین رسانه‌ها باید تحت کنترل باشند. آنها انتظار داشتند رسانه‌ها وظایف مشخصی چون مسلکی‌کردن جامعه، کنترل غیررسمی، هنجارسازی، آموزش، اطلاع‌رسانی و انگیزاندن و بسیج‌گری را برای تحقق اهداف مسلکی دنبال کنند و پیش‌فرض‌های ذهنی درباره تاریخ را به‌صورت یک واقعیت عینی منعکس کنند، تا سبب کاهش افق تفاسیر شخصی شود. عملاً هیچ‌کدام از آن اتفاقات حاصل نشد؛ تازه این در شرایطی بود که آنها رقیبی نداشتند و رسانه در محیطی انحصاری برنامه پخش می‌کرد.

در سال ۵۸ در تنظیم قانون اساسی، رادیو و تلویزیون را انحصاری کردند. در دهه ۷۰، با اینکه تحولات بزرگ فناوریانه، مشخص کرد که انحصار رسانه دیگر امکان‌پذیر نیست اما انحصار را تاکنون حفظ کردند؛ درحالی‌که همین انحصار را باوجود تصریح در قانون اساسی، از بخش بانک و بیمه برداشتند. مجلس چند بار تلاش کرد چارچوب فعالیت صداوسیما را قانون‌مند کند اما در هیچ دوره‌ای تاکنون نمایندگان مردم نتوانستند قانون نحوه اداره این سازمان را تعیین

کند و به تصویب برسانند.

رسانه ملی، به دلیل تصورات کهنه و تاریخ گذشته، مثل شیردر قفس، در حصار تنگی گرفتار آمده است. منابع بزرگی از خزانه کشور تلف می‌شود و فقدان کارایی، شوربخانه کارکنان ورزیده آن سازمان و هزاران هزار هنرمند بااستعداد در کشور را افسرده‌خاطر کرده است. اصلاح رسانه ملی و تبدیلیش به یک سازمان کارآمد و تأثیرگذار، زمانی اتفاق می‌افتد که اولاً انحصار برداشته شود. هرکسی بتواند ایستگاه رادیویی یا شبکه تلویزیونی تأسیس کند و در چارچوب قوانین جمهوری اسلامی به فعالیت و پخش برنامه بپردازد. ثانیاً دخالت‌های بیرونی کاهش پیدا کند و اجازه دهند دست‌اندرکاران صداوسیما در فضای رقابتی، در چارچوب حرفه‌ای و مخاطب‌محور مبادرت به تولید و پخش برنامه کنند.

صداوسیما، نیاز جدی به تغییر رویکرد دارد. رسانه ملی باید نیاز خبری شهروندان را با انتقال سریع، بی‌طرفانه و منصفانه اخبار برآورده کند. انتظار طبیعی از آن، حرکت در مسیر امنیت ملی، سیاست‌های کلان نظام، هم‌گرا و قدرتمندکردن نیروهای سیاسی فعال درون نظام، پوشش اختلافات درونی و نمایان‌کردن وحدت و انسجام ملی است. رسانه ملی، زمانی می‌تواند اعتماد دوباره مردم را جلب کند که جانبدارانه عمل نکند. انصاف و جوانمردی و خضوع در برابر حقیقت و آزادمنشی در رفتار رسانه، قابل درک و مشاهده باشد و برخلاف وضع فعلی که مخاطب حقیقی یا اکثریت خاموش، رها شده و مخاطب خاص یا اقلیت پسرصوصا، جای آن را گرفته است، دنبال اقناع مردم باشد.

القصد اینکه در دوره آقای علی‌عسکری، وضعیت صداوسیما نسبت به قبل اندکی بهبود یافت و او تاحدی در مقابل زاده‌خواهی برخی محافل سیاسی قدرتمند مقاومت کرد اما بازگشت رسانه ملی به اوج، در گرو اصلاح جدی در نقشه راه و گذار از خطای راهبردی است، تا شیر از قفس درآید و برای اعتلای نظام نقش آفرین شود.

روایت

رؤیای الگوسازی

حسین روحانی‌مصدر
کارشناس سازمان اسناد

الگوهای عملی از روش زیست مسالمت‌آمیز این امام با محیط پیرامونی‌اش سخن به میان آورده و اصرار به ضمانت اجرایی آن برای شرایط ویرانگر کنونی دارد.

دکتر حمدجعفر امیرمحللاتی با همه تجربه بلندمدتش در فعالیت‌های اسلامی دانشجویی خارج از کشور و با حضور مستمر در مذاکرات سیاسی ایران در دوره جنگ هشت‌ساله، همفکری خود را با این نویسنده در حمایت از ترجمه آن از سوی مرتضی رحیمی‌نژاد در بنیاد مجد شیراز ابراز کرده است. به اعتقاد وی ممکن است خواننده این سطور بیرسد این مباحث چه ربطی به امام حسین و ماجرای ایشان در ۱۴ قرن پیش دارد؟ پاسخ این است که امام‌حسین‌پژوهی را برای دیروزمان لازم نداریم؛ سؤال نسل حاضر این است که شناخت سیره امام حسین برای زیست در جهان معاصر چه کمکی به ما می‌کند؟ همین جهانی که پرخشونت است و هم خشونت‌پزوهان و هم مدارا‌پزوهان هر روز از ابعاد تازه این مفاهیم پرده برمی‌افکنند. ایشان و همفکرانش سعی دارند آموزه‌های آن امام همام را در آینه برترین اندیشه‌ها برای ساختن جهانی عاری از خشونت ببینند و به کار بندند. به هرحال اینکه آیا امثال چنین رؤیاها یا خاستگاه‌های معنوی ذهنی در وضع کنونی تحقق‌پذیر خواهد شد، خود پرسشی است که صاحب‌نظران در پردازش این واقعیت جامانده‌اند.

اتفاق

روایت زنان از روزگار کرونا

جامعه مردسالار ایران گرچه به دلیل توسعه زیرساخت‌های آموزش عالی و توسعه شبکه‌های اجتماعی در یک دهه اخیر، قدری روشن‌فکر شده‌اند اما همچنان زنان در ایران از حقوق نابرابر برخوردار هستند. این نابرابری حقوق علاوه بر فضاهای اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و... در فضای خانه‌ها بیشتر نمود می‌یابد. تا پیش از همه‌گیری کرونا بسیاری اذعان داشتند که فعالیت زنان به دلیل توسعه رفاه خمتامی در منزل بسیار اندک شده است و مدام فعالیت‌های زنان در خانه با چند دهه گذشته مقایسه می‌شد و باور همگان بر این بود که وظایف زنان بسیار، سخت و گسترده نیست.در دو سال اخیر به دلیل شیوع بیماری کرونا و اعمال قرنطینه‌های متعدد و دورکارشدن بسیاری از ادارات حضور مردان در منزل بیش از

گذشته شد. فارغ از این مهم که این روبه موجب شد تا زوجینی که با یکدیگر اختلافات ریشه‌ای داشتند از همدیگر جدا شوند که بحث این کمپین نیست، وظایف و مسئولیت زنان در منزل دوچندان شد. متأسفانه به دلیل غلبه فرهنگ مردسالاری در دیدگاه مسئولان تصمیم‌گیر و تصمیم‌ساز کمتر به موضوع زنان در دوران کرونا در فضای رسانه‌های ملی پرداخته شد و عدم پردازش به این مهم موجب شد تا فرهنگ‌سازی رفتار صحیح مردان در منزل در این دوران فراموش شود. بدون تردید بی‌تفاوت‌بودن به این موضوع به ویژه برای زنان شاغل دارای فرزند آثار و تبعات جسمی و روانی بسیاری خواهد داشت.را.از با توجه به اهداف فعالیت خود، هرچند دیر هنگام درصد آن است که با برگزاری کمپینی به موضوع زنان در دوران کرونا بپردازد. زانی که در این مقطع حساس بیش از همیشه فداکاری و گذشت دارند و کمتر مورد توجه قرار می‌گیرند. هدف اصلی از برگزاری این کمپین فرهنگ‌سازی حضور مردان در منزل در دوران دورکاری و قرنطینه، توجه به زنان و تقسیم وظایف و مسئولیت‌های آنان در این دوران، توجه به حقوق زنان در این دوران و کمک به حفظ سلامت جسمی و روحی آنان است.بر این اساس از تمامی علاقه‌مندان درخواست شده تا دیدگاه‌ها و تجربیاتشان درباره نقش و نحوه فعالیت زنان خانه‌دار، زنان شاغل و متاهل و زنان شاغل و مادر را به مؤسسه راز بفرستند و قرار است این مؤسسه بعد از جمع‌آوری تجربیات زنان و شناخت مشکلات موجود با تحلیل محتوای به‌دست‌آمده، گزارش تحلیلی و تحقیقی از زنان در دوران کرونا تهیه و به مراکز مرتبط ارائه و از طریق شبکه‌های اجتماعی راز آن را منتشر کند.

زیر آسمان

زنگ‌ها برای که به‌صدادرمی آیند؟

چند روز از برگزاری هفتادوششمین مجمع عمومی سازمان ملل برای رسیدگی به چالش‌های جهانی گذشته است؛ اجلاسی که مسئله افغانستان، زنان و تغییرات آب‌وهوایی از موضوعات مهم و مورد توجه در سخنان رئیس سازمان ملل و برخی از رئیس‌جمهورها بود. گوثرش در سخنانش با بیان اینکه ارزش‌های بشری در جهان در هیچ زمانی مانند امروز در معرض تهدید نبوده است، گفت: «زمان آن فرارسیده است تا به بازنگری ساختار سیاسی جهان پرداخت؛ زیرا ساختار کنونی جوابگوی چالش‌های جهان امروز نیست. وجود نابرابری اقتصادی در جهان نه‌تنها اعتماد به دولت‌ها، بلکه اعتماد به ارزش‌ها را تضعیف می‌کند». او در بخشی از سخنانش اشاره کرده بود که آمده تا زنگ خطر را به صدا دریاورد. او به‌عنوان دبیرکل سازمان ملل گفت: «مردمی که ما نماینده آنها هستیم، ممکن است ایمان خود را نه‌تنها به دولت‌ها و مؤسسات از دست بدهند، بلکه ارزش‌هایی که ما در ۷۵ سال در سازمان ملل برای آنها کار کرده‌ایم، مانند صلح، حقوق بشر، کرامت برای همه، برابری، عدالت و همبستگی نیز برای آنها رنگ می‌یازد. اگر مردم نتیجه‌ای از قول و تعهد را در زندگی روزمره خود نبینند، بی‌ارزش است. گروه‌های آسیب‌پذیر از جمله آوارگان و مهاجران هدف‌های اصلی این آسیب‌ها هستند». به گفته دبیرکل سازمان ملل، یکی از شکاف‌های موجود جهان عبارت است از شکاف صلح؛ مانند افغانستان که باید از حقوق بشر به‌خصوص زنان و دختران حمایت و شرایط آغاز گفت‌وگوی سیاسی را فراهم کرد.اما مسئله افغانستان و تسلط طالبان در این مدت با مسائلی نظیر جلوگیری از تحصیل دختران و افزایش نابرابری‌های جنسیتی همراه شده است و هرچند طالبان درخواست حضور در این اجلاس را داشت. اما در عوض رسانه‌ها حامیان افراد دیگری هستند و سونیتا علیزاده، خواننده رپ افغانستان، در اجلاس حاشیه‌ای سازمان ملل از رهبران جهان خواست از حقوق زنان و دختران این کشور در زمان بازگشت طالبان به قدرت حمایت کنند. به گزارش بی‌بی‌سی، او که از طریق ویدئوکنفرانس در این اجلاس حاضر بود، گفت: «از مردم ما چه خواهد ماند؟ از ۲۰ سال دستاوردها چه می‌ماند؟». او افزود: «قریب ماسک طالبان در خبرها را نخورید، ما وقت زیادی نداریم. این نظر می‌رسد همه ما می‌دانیم چه باید کرد، اما سؤال این است که امروز چه کسی اقدام خواهد کرد؟». در این مدت پایانه‌های متعددی درباره عدم حضور دختران در مدارس از سوی طالبان منتشر شده است، اگر به تصاویر رسمی منتشرشده از سوی طالبان توجه کنیم، می‌توانیم ترس واقعی و قابل لمس در بین زنان افغان از بازگشت به ۲۰ سال قبل را مشاهده کنیم.